

Velkommen på Nordsøstien (North Sea Trail)

Følg Nordsøstien og oplev kulturhistoriske spor, storslåede landskaber og smukke naturområder. Nordsøstien er markeret med et blåt skilt med en hvidt 'N', der har form som en bølge og flere steder også en 'gåmand' med teksten 'Nordsøstien'. Så det er nemt at finde vej.

Stien følger fortrinsvis mark- og skovveje, trampede spor og stier langs kysten eller i skel og læhegn. Nogle steder følger stien også asfalterede veje og cykelstier. Terrænet er varieret og underlaget veksler mellem fast belægning, grus og græs.

Vær opmærksom og vis hensyn

Nordsøstien går gennem offentlige og private arealer, der anvendes til land- og skovbrugformål. Her gælder naturbeskyttelseslovens almindelige regler for færdsel og ophold i naturen. Nogle steder går ruten gennem områder med græssende dyr. Hold afstand, så de har ro og fred til at pleje naturen. Ønsker du at overnatte undervejs, kan du finde primitive overnatningspladser på www.friluftsguiden.dk eller www.udinaturen.dk. Du kan også kontakte det lokale turistbureau via www.visitnordjylland.dk for andre overnatningsmuligheder.

International og kulturhistorisk vandrerute

På Nordsøstien – North Sea Trail – er det muligt at vandre 5.000 km langs store dele af kysten rundt om Nordsøen. Foruden Danmark er der etableret rutestrekninger i Sverige, Norge, Skotland, England, Holland og Tyskland.

Om Nordsøstien (North Sea Trail)

Denne folder folder beskriver en vandrestrækning på 31 km fra Løkken til Tornby. Ruten følger et helt unikt landskab langs Vesterhavskysten. I Nordjylland er der udgivet foldere for alle delstrækninger af Nordsøstien. Disse kan fås på turistbureauer i regionen.

Strækningen er en del af den internationale Nordsøstien – North Sea Trail, som i Danmark er på ca. 1.500 km og fra Tyskland gennem Sønderjylland og Vestjylland følger ruten de gamle drivveje. Ved Agger og frem til Skagen går den langs Vestkysten, derefter langs Kattegats "milde kyst" og ud på Djursland. Herfra er der færgeforbindelse til Sjælland, hvor ruten fortsætter gennem det vestlige og sydlige Sjælland til Møn.

Samarbejde om Nordsøstien

I Nordjylland samarbejder kommunerne med Region Nordjylland og Naturstyrelsen om at udgive foldere om Nordsøstien. Kommunerne og Naturstyrelsen sørger for, at ruten er skiltet og vedligeholdt og stien er farbar. Du kan se det samlede ruteforløb og finde beskrivelser på www.nordjylland.friluftsguiden.dk.

For spørgsmål til denne rutestrekning, kontakt Hjørring Kommune på tlf. 7233 3333.

Strækningen Løkken - Tornby

Vandring i kystens kulturhistorie

For sidefoto: Cees Van Rosden, Visit Danmark

The North Sea Trail/NAVE Nortrail project is partly funded by EU through the Interreg IIIIB North Sea Programme

Lønstrup besøges hvert år af flere tusinde turister. Byen har et fint udvalg af butikker og restauranter og ikke mindst en pragtfuld natur.

Lønstrup havde i perioden 1750-1890 stor betydning for skudehandelen til især Norge og England. Efter anlæggelsen af jernbanen til Frederikshavn i 1871 mistede byen, som så mange andre vestkystbyer, efterhånden sin betydning for denne handel. Lønstrup blev på et tidligt tidspunkt "opdaget" som badeby af såvel københavnerne som af folk fra Hjørring og Aalborg. Mange kom rejssende for at se på ødelæggelserne efter et kraftigt skybrud i 1877, og i begyndelsen af 1900-tallet var Lønstrup det største badested i Nordjylland. Nord for og højt over Lønstrup by blev der i perioden 1900-1925 bygget en række store grundmurede, sommervillaer.

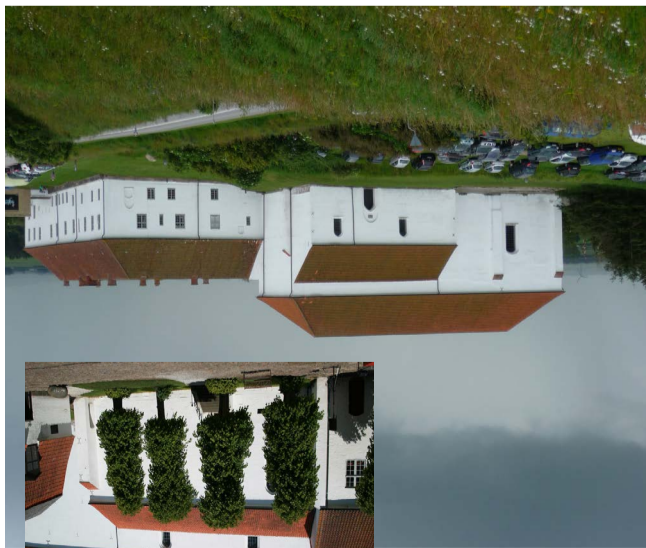
Lønstrup ligger ved en sand- og lerklint. Klinten er ca. 12 km lang og op til 60 meter på det højeste sted ved Ruberg Knude Fyr. Oven på klinten anlejer flyvesand- det sig og har dannet en vandreklit der veksler i højde. Her æder havet i gennemsnit 2 m af klinten om året, så igennem århundreder er kystlinjen rykket langt ind i land. Der sker ofte store jordskred på klinten på grund af udsivende grundvand. Lønstrup er specielt på grund af sin placering i det kuperede landskab. Byen er anlagt i slugten langs Lønstrup Bæk i en nord-syd-gående retning og med den naturlige kiltidannelse som læ mod vest.

Lønstrup

Efter reformationen blev klosteret en del af kronens ejendom, og det blev givet som len til en adelsmand. Blandt de ejere, der prægede Børglum Kloster mest siden opførelsen, var generaldygmester Lauritz de Thura. Han omdannede i 1750-1755 Børglum Kloster til det nuværende imponerende barokanlæg. Siden 1835 har Børglum Kloster været i familien Rottbølls eje.

Omkring år 1000 lå der en kongsgård i Børglum Sogn. Hellige, i 1086 blev fordrevet af vendelboerne og efterfølgende dræbt i Sct. Albani Kirke i Odense. I 1060 blev et bispesæde for området nord for Limfjorden oprettet i Vester Vig ved den vestlige ende af Limfjorden, men allerede omkring 1100 – samtidig med at Limfjorden sandede til i den vestlige ende – flyttede bispen til Børglum. Børglum Kloster blev hovedkloster for præmonstratenser-ordenen i Norden. I begyndelsen af 1200-tallet byggede man den imponerende kirke, der nu lejlighedsvis fungerer som sognekirke for Børglum sogn. Klosteret drev en omfattende handel fra Løkken Strand.

Børglum Kloster

Fem km nordøst for Løkken kneser Børglum Kloster på en bakketop.

Børglum Kloster

Fiskerbåde på stranden i Løkken. Der er stadig både tilbage, der praktiserer kystfiske fra stranden.

Stranden ved Løkken var velegnet til lastning og losning af skuder, og Løkken blev et stort center for skudehandelen. Under Englandskrigen 1807-1814 var Løkken et af de få steder, hvortil der kunne udsendes korn og andre fødevarer til Norge, der dengang var en del af riget. Samtidig med skudehandelen drev befolkningen fiskeri, og efter skudehandelens ophør blev fiskeriet hovederhverv. I slutningen af 1800-tallet kunne Løkken minde om en mindre købstad med dens mange tegltage og store kornmagasiner. På det tidspunkt havde sommergæsterne indtaget byen, og Løkken udviklede sig de følgende år til at være en af landets mest kendte badebyer.

Op gennem middelalderen og nyere tid foregik den ridende og kørende trafik fra Slettestrand nordpå langs stranden, men ved udløbet af Furreby Bæk ændrer landskabet karakter, og det var nødvendigt at dreje ind i landet og op over Lønstrup Klint. I 1678 bosatte tre familier sig der, hvor vejen drejede væk fra stranden. De ernærede sig af fiskeri, handel og befjening af norske sandskuder.

Løkken

1 Tornby. Besøg den 200 år gamle skudehandelsgård med originalt inventar fra 1860. Der er åbent hele året i butikken, udstillingen, kaffestuen og bjeskstuen. Tornby Dysse fra yngre stenalder er også et besøg værd.

2 Kærsgård Strand og Tornby Klitplantage. I den højtliggende, vindudsatte vestkystplantage ses tydeligt sporene efter århundreders sandflugt. Under fyr og gran strækker de tidligere vandrekliitter sig. Det kuperede terræn byder på dybe, frodige ådale og høje udsigtspunkter med storslåede havkig. Ruten går over broen ved Liver A's udløb. Det gamle å-løb, der ligger bag klitterne nord for broen er en god fuglelokalitet.

3 Skallerup Indlandsklitter. De særpregede klitter er dannet af flyvesand fra 1500-tallet og frem til 1800-tallet, hvor man efterhånden fik bugt med sandflugten. De barske forhold var en katastrofe for bønderne, der ofte måtte forlade hus og hjem. Indlandsklitterne rummer et særpregede plante- og dyreliv. Der er en sløjfe på ruten, der går forbi Klithusegården, gennem Skallerup Indlandsklitter til Slettingen Naturcenter. Stien går tværs gennem den gamle ladebygning, hvor der er udstillinger om egnens dyre- og planteliv og hvordan sandflugten i fortiden har påvirket området og dets beboere.

4 Skallerup Seaside Resort byder på masser af oplevelser bl.a. vandland, romerske bade. På Klithusegården er der ridecenter og besøgsbondegård.

5 Lønstrup. Byen ligger malerisk i en langstrakt slugt. Mange kunsthåndværkere har slået sig ned i byen, men tidligere var fiskeri fra åben strand hovederhvervet. En håndfuld fritidsfiskere lander stadig fisk på den stejle ophalerplads. I redningshuset fra 1852 er der indrettet en udstilling om fiskeriets historie i Lønstrup.

6 Mårup Kirke. Kirken blev bygget i det 13. århundrede og taget ud af brug i 1928, da gårdene var flyttet længere ind i land pga. sandflugt og havets indhug på klinten. I 2008 blev kirken delvist nedtaget og i 2015 blev de sidste rester fjernet. Kirken blev opført ca. 2 km fra kysten, men på grund af kysterosion står ruinerne nu på kanten af den stejle klint.

7 Rubjerg Knude Fyr. Opført i 1900. Var i brug indtil 1968, hvor driften måtte indstilles som følge af sandflugt. I en periode fungerede fyret som museum om sandflugtens historie, men i 2003 måtte dette museum også opgives som følge af sandflugten. Sandet har i dag flyttet sig om på østsiden af fyret og har dannet en kæmpemæssig vandrekliit. Da fyret blev bygget, lå det på det højeste punkt, godt 60 m over havet og 200 m inde i land. Fyret er 23 m højt og er et velbesøgt turistmål. Der er mulighed for flere rundture i området.

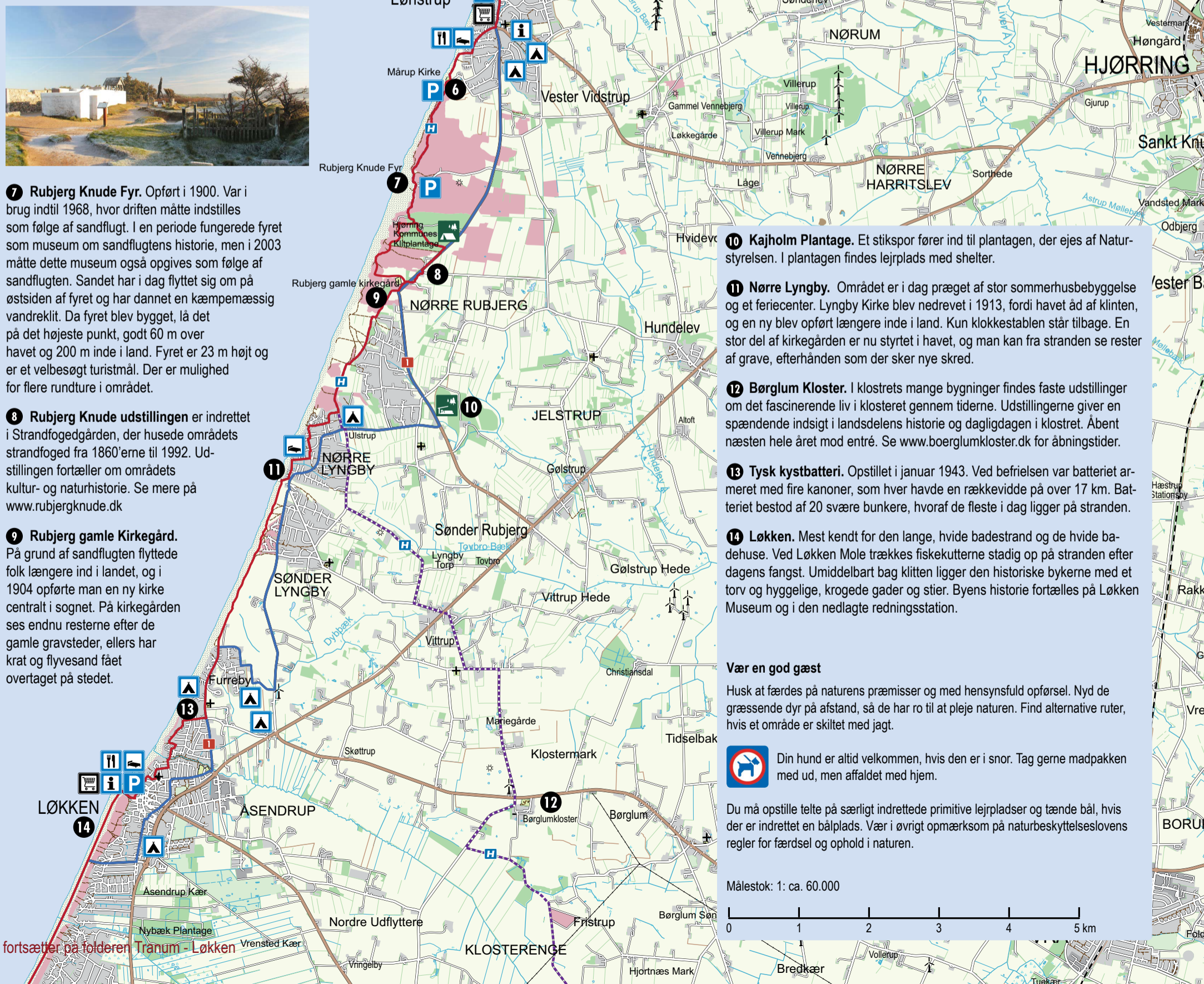
8 Rubjerg Knude udstillingen er indrettet i Strandfogedgården, der husede områdets strandfoged fra 1860'erne til 1992. Udstillingen fortæller om områdets kultur- og naturhistorie. Se mere på www.rubjergknude.dk

9 Rubjerg gamle Kirkegård. På grund af sandflugten flyttede folk længere ind i landet, og i 1904 opførte man en ny kirke centralt i sognet. På kirkegården ses endnu resterne efter de gamle gravsteder, ellers har krat og flyvesand fået overtaget på stedet.

Signaturforklaring:

- Nordsøstien
- National eller regional cykelrute
- Hærvejs vandrerrute
- Turistinformation
- Vandrerhjem
- Campingplads
- Kro/hotel med overnatning
- Spisested
- Parkerings-/rasteplads
- Kiosk
- Dagligvarebutik
- Fugle-/udsigtstårn
- Shelterplads
- Primitiv lejrplads
- Kirke

fortsætter på folderen Tornby - Tversted

10 Kajholm Plantage. Et stikspor fører ind til plantagen, der ejes af Naturstyrelsen. I plantagen findes lejrplads med shelter.

11 Nørre Lyngby. Området er i dag præget af stor sommerhusbebyggelse og et feriecenter. Lyngby Kirke blev nedrevet i 1913, fordi havet åd af klinten, og en ny blev opført længere inde i land. Kun klokkestaben står tilbage. En stor del af kirkegården er nu styrtet i havet, og man kan fra stranden se rester af grave, efterhånden som der sker nye skred.

12 Børglum Kloster. I klostrets mange bygninger findes faste udstillinger om det fascinerende liv i klosteret gennem tiderne. Udstillingerne giver en spændende indsigt i landsdelens historie og dagligdagen i klosteret. Åbent næsten hele året mod entré. Se www.boerglumkloster.dk for åbningstider.

13 Tysk kystbatteri. Opstillet i januar 1943. Ved befrielsen var batteriet armeret med fire kanoner, som hver havde en rækkevidde på over 17 km. Batteriet bestod af 20 svære bunkere, hvoraf de fleste i dag ligger på stranden.

14 Løkken. Mest kendt for den lange, hvide badestrand og de hvide badehuse. Ved Løkken Mole trækkes fiskekutterne stadig op på stranden efter dagens fangst. Umiddelbart bag klitten ligger den historiske bykerne med et torv og hyggelige, krogede gader og stier. Byens historie fortælles på Løkken Museum og i den nedlagte redningsstation.

Vær en god gæst

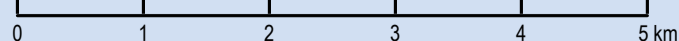
Husk at færdes på naturens præmisser og med hensynfuld opførsel. Nyd de græssende dyr på afstand, så de har ro til at pleje naturen. Find alternative ruter, hvis et område er skiltet med jagt.

Din hund er altid velkommen, hvis den er i snor. Tag gerne madpakken med ud, men affaldet med hjem.

Du må opstille telte på særligt indrettede primitive lejrpladser og tænde bål, hvis der er indrettet en bålplads. Vær i øvrigt opmærksom på naturbeskyttelseslovens regler for færdsel og ophold i naturen.

Målestok: 1: ca. 60.000

fortsætter på folderen Tranum - Løkken